

Suositus antolaitteopastukseen tarkoitettujen videoiden sisällöstä

Apteekkien lääke- ja laiteneuvontaan tarkoitettut ohjevideot biologisten lääkkeiden antolaitteista

Versio 1.0 (julkaistu 31.1.2025)

Tämä suositus on tarkoitettu myyntiluvan haltijoille, jotka tuottavat ohjevideoita biologisten lääkevalmisteiden antolaitteiden käyttöön.

Antolaitteiden ohjevideot ovat ensisijaisesti tarkoitettu tukemaan apteekeissa tapahtuvaa lääke- ja laiteneuvontaan. Ohjevideoiden tarkoitus on havainnollistaa antolaitteen teknistä käyttöä ja videoiden tulee sisältää riittävät tiedot antolaitteen oikean ja turvallisen käytön varmistamiseksi.

Videoita voidaan käyttää myös potilasohjaukseen terveydenhuollossa. Lisäksi lääkkeen käyttäjä tai omainen voi kerrata sen avulla oikean tavan antolaitteen käyttöön. Antolaitteiden ohjevideot ovat kuitenkin sisällöltään suppeampia kuin pistosohjaukseen ja -opetukseen tarkoitettut videot. Antolaitteiden ohjevideoissa ei käydä yksityiskohtaisesti läpi esimerkiksi valmisteen säilytykseen ja hävittämiseen liittyviä asioita.

Videoiden tulee olla pituudeltaan kompakteja ja esitystavaltaan selkeitä ja rauhallisia, jotta niitä on sujuva näyttää osana apteekkien lääkeneuvontaa. Videoiden tulee olla tekstitettyjä, jotta ne ovat saavutettavampia ja ymmärrettäviä myös ilman ääntä. Videon keston tulisi olla mahdollisimman lyhyt, mieluiten enintään kaksi (2) minuuttia. Keston määrittelyssä on kuitenkin tärkeä varmistaa, että videon käytettävyys, selkeys ja tietosisällön kattavuus eivät vaarannu. Liian nopea tempo voi hankaloittaa tiedon omaksumista, joten suositusajasta voi tarvittaessa poiketa.

Esimerkkejä antolaitteiden ohjevideoiden sisällöstä on koottu taulukkoihin 1–3. Jos myyntiluvan haltijalla on käytössä sama antolaitte useammalla valmisteella, yritys voi halutessaan tuottaa vain yhden ohjevideon. Tällöin videon alussa tulee nimetä kaikki ne valmisteet, joita video koskee. Lisäksi tulee todeta, jos antolaitteen väriero eroaa eri valmisteilla ja kertoa, minkä väristä antolaitetta videossa käytetään. Lisäksi videoiden nimeämisen ja metatietojen avulla tulee varmistaa, että käyttäjä ohjautuu eri palveluissa katsomaan oikeaa videota.

Taulukko 1. Käsikirjoitusrunko antolaitteen ohjevideolle. Esimerkki on tarkoitettu kertakäyttöisten esitäytettyjen kynien ohjevideoiden suunnitteluun.

Videon osa	Sisältöesimerkki (kertakäyttökynä)
Lue pakkaus-seloste	- lue pakkausseloste ja potilasopas ennen hoidon aloittamista
Antolaitteen kuvaus	- esitäytetty kynä on kertakäyttöinen - antolaitteen tulee olla tunnistettava esimerkiksi värien osalta - valmisteen nimi tulee näkyä - videon aikana tulee selkeästi näyttää ja esitellä antolaitteen käyttöön liittyvät kynän keskeiset osat
Käyttökuntoon valmistelu	- ota kynä jääkaapista xx minuuttia ennen pistämistä ja anna sen lämmetä huoneen lämpöiseksi (jos valmiste säilytetään jääkaapissa) - tarkista valmisteen käyttökelpoisuus ja eheys pakkausselosteen käyttöohjeen mukaisesti, esimerkiksi päiväys, nesteen väri ja koostumus sekä turvamekanismin/sinetin eheys - älä ravista
Pistäminen	- suositeltavien pistoskohtien lyhyt kuvaus - pese kädet ja puhdista pistoskohta - poista korkki - aika, jonka kuluessa kynä on käytettävä - ote, jolla kynästä pidetään kiinni - kulma, jossa kynä suunnataan pistoskohtaan - kynän painaminen ihoa vasten ja mahdollinen pistospainikkeen painamisen tarve, pistos alkaa - pistoksen aikana kuuluvat naksahdukset - tarkastusikkunan ilmaisimen väri ja eteneminen pistoksen aikana - aika, jonka kynä tulee olla painettuna ihoa vasten - pistoksen onnistumisen varmistaminen tarkastusikkunasta

Taulukko 2. Käsikirjoitusrunko antolaitteen ohjevideolle. Esimerkki on tarkoitettu monikäyttöisten esitetyjen kynien ohjevideoiden suunnitteluun.

Videon osat	Sisältöesimerkki (monikäyttökynä)
Lue pakkaus-seloste	- lue pakkausseloste ja potilasopas ennen hoidon aloittamista
Antolaitteen kuvaus	- kynä on monikäyttöinen - antolaitteen tulee olla tunnistettava esimerkiksi värien osalta - valmisteen nimi tulee näkyä - neula ei sisälly pakkaukseen - videon aikana tulee selkeästi näyttää ja esitellä antolaitteen käyttöön liittyvät kynän ja neulan keskeiset osat
Käyttökuntoon valmistelu	- tarkista päiväys - ohje, miten kynää säilytetään käyttöönoton jälkeen, esimerkiksi ei saa säilyttää jääkaapissa - älä käytä kynää, jos sen käyttöönotosta on kulunut kauemmin kuin xx päivää - poista suojakorkki - tarkista nesteen väri ja koostumus - ota aina uusi neula - ohjeet neulan kiinnittämiseen kynään - ohjeet käyttövalmiuden tarkastamiseen, esimerkiksi annoksen valinta, neulan suojuksen poisto, ilmakuplien poisto, pistospainikkeen painaminen, lääkeaine neulan-kärjessä ja ohjeet, jos lääkeainetta ei näy - älä ravista
Annoksen valitseminen	- annosyksikköjen määrä, joka voidaan pistää yhdellä injektioilla - ohjeet annoksen valintaan - jos laitteessa on annoslaskuri, kuvaus annoslaskurissa käytetystä numeroinnista sekä kehoitus tarkistaa aina annosikkunassa näkyvä numero
Pistäminen	- suositeltavien pistoskohtien lyhyt kuvaus - kynän painaminen ihoa vasten, pistos alkaa - ohjeet pistospainikkeen painamiseen ja kuvaus pistospainikkeen liikkeestä - aika, jonka kynä tulee olla painettuna ihoa vasten - pistoksen aikana kuuluvat naksahdukset - lääkeannostelun onnistumisen tarkastamine, esim. annosikkunan lukeman tarkistaminen ja ohjeet
Pistoksen jälkeen	- ohjeet neulan suojuksen asettamiseksi paikoilleen - ohjeet neulan irrottamiseen - ohjeet suojakorkin asettamiseen takaisin paikoilleen

Taulukko 3. Käsikirjoitusrunko antolaitteen ohjevideolle. Esimerkki on tarkoitettu esitetyjen ruiskujen ohjevideoiden suunnitteluun.

Videon osio	Sisältöesimerkki (ruisku)
Lue pakkaus-seloste	- Lue pakkausseloste ja potilasopas ennen hoidon aloittamista.
Antolaitteen kuvaus	- esitety ruisku on kertakäyttöinen - antolaitteen tulee olla tunnistettava esimerkiksi värien osalta - valmisteen nimi tulee näkyä - videon aikana tulee selkeästi näyttää ja esitellä antolaitteen käyttöön liittyvät ruiskun keskeiset osat
Käyttökuntoon valmistelu	- ota ruisku jääkaapista xx minuuttia ennen pistämistä ja anna sen lämmetä huoneen lämpöiseksi (jos valmiste säilytetään jääkaapissa) - tarkista valmisteen käyttökelpoisuus ja eheys pakkausselosteen käyttöohjeen mukaisesti, esimerkiksi päiväys, nesteen väri ja koostumus ja turvamekanismin/sinetin eheys - älä ravista
Pistäminen	- suositeltavien pistoskohtien lyhyt kuvaus - pese kädet ja puhdista pistoskohta - poista neulansuojus - neulankärjessä voi näkyä nestepisara - aika, jonka kuluessa ruisku on käytettävä - ote, jolla ruiskusta pidetään kiinni - kulma, jossa neula työnnetään ihon sisään - männän painaminen - aika, jonka ruiskua tulee pitää paikallaan - neulan vetäminen pistoskohdasta - männän vapauttaminen ja turvamekanismin aktivoituminen

Myyntiluvan haltija voi harkintansa mukaan jättää antolaitteiden ohjevideosta pois sisältöä, jota yleensä sisällytetään pistosohjaukseen tai -opetukseen tarkoitettuihin videoihin. Esimerkkejä sisällöistä, joita voi harkinnan mukaan jättää pois antolaitteideoista on koottu taulukkoon 4.

Taulukko 4. Esimerkkejä pistosohjaukseen liittyvistä sisällöistä, joita voi harkinnan mukaan jättää pois antolaitteiden ohjevideoista.

Osio	Sisältöesimerkki
Säilytys	- säilytettävä jääkaapissa - säilytettävä poissa lasten ulottuvilta - ei saa jäätyä - aika, joka voidaan säilyttää huoneenlämmössä (huom! näissä voi olla lääkevalmistekohtaisia eroja) - herkkä valolle - säilytettävä alkuperäispakkauksessa
Esivalmisteluohjeet	- älä lämmitä - älä käytä, jos jäätynyt - älä käytä, jos antolaitte on lohjennut tai haljennut - varaa muut tarvikkeet: antiseptinen pyyhe, pumpulia tai sideharsoa ja terävälle jätteelle tarkoitettu astia - pese ja kuivaa kädet
Pistoskohdan valinta	- suositeltavien pistoskohtien yksityiskohtainen kuvaus - vältettävät pistoskohdat
Hävittäminen	- terävälle jätteelle tarkoitettussa astiassa - ei saa käyttää uudelleen
Kehotukset	- älä hankaa tai hiero pistoskohtaa - kysy lisää ammattihenkilöltä - noudata aina lääkärin määräystä - tee annoskirjaukset potilaskorttiin
Muita asioita	- toimintaohjeet, jos antolaitte ei ole käyttökunnossa - toimintaohjeet, jos pistäminen ei onnistu ohjeen mukaisesti - tietoa sen taudin etiologiasta, johon lääkehoitoa käytetään - tietoa siitä, paljonko lääkeainetta kynä/ruisku sisältää - tietoa lääkeaineen vaikutuksesta - ohjeita annoksen unohtuessa - ohjeet yliannostuksessa

Videoiden tuotantoon liittyy vaatimuksia myös markkinoinnin valvonnan ja saavutettavuuden näkökulmista sekä muita huomioon otettavia asioita:

1) Video ei saa olla markkinoinnillinen ja sen tulee täyttää markkinoinnin valvonnan vaatimukset

- ei myyntiä edistäviä väitteitä, esimerkiksi helppokäyttöinen, kätevä, moderni, uusi
- ei logoja, esimerkiksi valmisteiden oma logo tai yrityksen logo. Valmisteen nimi tulee näkyä videolla
- ei musiikkia

2) Videoiden tulee täyttää saavutettavuusvaatimukset

- <https://www.saavutettavasti.fi/kuva-ja-aani/videot-ja-aanitteet/>
- videoiden tulee olla saatavilla suomeksi ja ruotsiksi. Myös englanninkielistä versiota suositellaan.

3) Muut suositukset

- videoiden nimeämisen ja metatietojen avulla tulee varmistaa, että oikea video löytyy helposti. Riski sille, että käyttäjä katsoo väärän valmisteiden antolaitteiden on minimoitava.
- apteekeissa tulee olla mahdollisuus näyttää video äänettömänä
- videoissa tulee olla tekstitys ja tekstityksen tulee olla riittävän suuri
- kaikki videossa näytetty teksti tulee lukea ääneen
- lukijan tulee pitää lauseiden välillä riittävät tauot
- videon kesto: n. 1–2 min
- formaatti: animaatio tai video, mieluiten h.264 & mp4 & HD-laatu
- laite on kuvattava riittävän läheltä
- videoiden tekijä voi harkita tiettyjen tarkkavaisuutta vaativien kohtien hidastamista videossa. Se voi auttaa asian ymmärtämistä yhdellä katselukerralla, jolloin vältetään tarpeelta kelata videota.
- videon loppuun voi lisätä QR-koodin, joka sisältää suora linkin lääkeyrityksen potilasmateriaaleihin ja videoon. Tämä video voi olla apteekissa käytettävää ohjevideoita laajempi ja sisältää esimerkiksi taulukossa 4 lueteltuja asioita. Asiakas voi skannata koodin puhelimellaan apteekin neuvontatilanteessa.